

Riigimetsa Majandamise Keskus

rmk@rmk.ee

21.aprillil 2023

MTÜ Roheline Pärnumaa ja Päästame Eesti Metsad MTÜ seisukohad Riigimetsa Majandamise Keskuse raieplaanide kohta:

Kodumetsades, nn KAH-aladel üle Eesti peab metsamajandamisviis olema metsi hoidev ja kaitsev. Metsaseaduse järgi on üks metsamajandamisviis metsakaitse ning just metsakaitse on metsamajandamisviis, mida tuleb kodumetsades, nn KAH-aladel viljeleda.

1. Mõned üldised põhimõtted, mida tuleks kõikide nõ KAH-alade puhul rakendada (allpool on ettepanekud konkreetse ala kohta):

- 1.1. kõigis kodumetsades, nn kõrgendatud avaliku huviga aladel (KAH-aladel) on vaja teha sõltumatu vääriselupaikade (VEP) inventuur, samuti Natura elupaikade inventuur ning inventeerida kõik loodusväärtused (loomad, taimed, seened, sablikud);
- 1.2. valdavalt on tegu varasemalt kaitsemetsade kategooria alla kuulunud metsaaladega (kuni 2009. a Metsaseadus) ning seni kuni kaitsemetsade kategooria Metsaseaduses taastatakse, tuleb neid metsi, nn KAH-alasid hoida ja kaitsta;
- 1.3. elamutega piirnevates puistutes tuleb hoiduda igasugustest raietest, mis metsa üldilmet muudavad;
- 1.4. metsahoidmise kavandamisel tuleb jälgida piirkonna üldplaneeringus kehtestatud (arengu)eesmärke ja nendest mitte kõrvale kalduda. Metsandus peab toetama kohaliku elukeskkonna kvaliteeti ja kohalikke loodusväärtusi.

2. Käesolevaga ei ole me nõus RMK kavandatud intensiivsete ja sobimatute raietega kogukonnametsades.

- 2.1. peatada tuleb kõikide uuendusraiete kavandamine kodumetsades, nn KAH-aladel. Neid metsi tuleb majandada metsi kaitstes.
- 2.2. tuleb taastada kaitsemetsade kategooria Metsaseaduses;

3. Alapõhised seisukohad

- 3.1. Harjumaal, Lääne-Harju vallas Kõmmaste - Harju-Risti metsade majandamise kava projekt (21.04.2023)

Kavas on ekslik väide sissejuhatuses: *“Selleks, et säilitada Kõmmaste - Harju-Risti metsade püsimine ja mitmekülgne kasutus ka tulevikus, oleme koostamas Kõmmaste - Harju-Risti ümbruses kasvava riigimetsa majandamise kava aastateks 2023–2032.”*

Vastuväide: metsa püsimise tingimus ei ole metsa (uuendus)raiumine, vaid vastupidi: raied rikuvad puhkemetsa väärtuse, metsade ökosüsteemid ja liigirikkus hävivad, sealhulgas kahjustab ökosüsteeme teistkordselt enne monokultuurset istutust praktiseeritav pinnase lõhkumine (mineraliseerimine), kaotatud elurikkus on korvamatu kaotus. Eriti kui hinnata Eesti metsade ökosüsteeme ja elurikkuse hävingut tänapäevase intensiivne ülearie kontekstis, raiutakse ka Natura aladel, asulate ümbruse nn kaitsemetsades jne. Metsa tuleb hoida ja majandada metsa kaitse põhimõttel püsimeetsandusvõtetega.

MAK-is on **metsaelupaikade** soodsa seisundi saavutamise meetmena välja toodud **vajadus tagada nende kaitse ka väljaspool kaitstavaid alasid riigimaal**. Samuti on MAK-is sõnastatud eesmärk, mis tuleneb Euroopa Liidu elurikkuse strateegiast aastani 2030 ja metsastrateegiast aastani 2030 – tagada veel säilinud loodus- ja põlismetsade kaitse. Hetkel on täpsustamisel nende metsade valiku kriteeriumid.

Praegu **kehtib veel Padise valla ÜP,**

lk 17

Metsa kasutamise viisid on:

- kaitstavate loodusobjektide hoidmine (looduse kaitse);
- maastiku või selle erimi, mulla või vee kaitsmine (keskkonnakaitse);
- inimese kaitsmine tootmis- ja transpordiobjektidelt leviva saaste ning ilmastiku kahjuliku mõju eest (sanitaarkaitse);
- inimesele puhkamise, tervise parandamise ja sportimise võimaluste loomine (rekreatsioon);
- puude seemnete, metsamarjade, seente, ravim- ning dekoratiivtaimede ja nende osade, sambla, samblike, pähklite, heina, okste, dekoratiivpuude, puukoore ja -juurte, vaigu ja kasemahla varumine, mesipuude paigutamine ja loomade karjatamine (kõrvalkasutus);
- teadus- ja õppetöö;
- puidu saamine;
- jahindus;
- riigikaitse.

Metsas toimuva ja metsaga seotud inimtegevuse reguleerimiseks jagatakse metsad kolme kategooriasse: hoiu- metsad, kaitsemetsad (neis kahes kehtivad metsakasutuse piirangud) ja tulundusmetsad.

Lk 32 Metsa säästlikul majandamise seisukohalt on oluline:

- rakendada metsades säästlikke metsandusvõtteid;
- luua valgaladel ja tundlikes ökosüsteemides majanduslikult kasutamata metsareserve;
- bioloogilise mitmekesisuse praeguse taseme säilitamine.

Käesoleva planeeringuga sätestatakse, et kõik lehtpuud (üksikud või gruppide), mille rinnasdiameeter on üle 40 cm on olulise tähtsusega põlispuud ja kõik toimingud nendega tuleb kooskõlastada Padise Vallavalitsusega.

Oluliseks on valla lääneosa läbiva metsavööndi säilitamine massiivina, mis

oleks elupaigaks suurimetajatele, kotkastele jt ulatuslikul alal toitu hankivatele loomadele.

Lk 32: Kaitsemetsa ala on kantud sinakasrohelise püstviirutusega üldplaneeringu kaardile.

Lääne-Harju valla **koostamisel oleva üldplaneeringu**

<https://atp.amphora.ee/laaneharjuvv/index.aspx?itm=527415&af=562302> rohevõrgustiku analüüsis (LISA_6_L_H):

Lk 13: 3.2 Rohelise võrgustiku puhkefunktsioon vallas

Rohelise võrgustiku üheks eesmärgiks on tagada ökosüsteemide poolt pakutavad hüved pikaajalise sotsiaalmajandusliku arengu soodustamiseks. See tähendab eelkõige looduslähedase majandamise võimaldamist, traditsioonilise maalähedase elulaadi toetamist ja võrgustiku või selle osade funktsioneerimist vabaõhu puhkealadena. Rohelise võrgustiku vabaõhu puhkeala funktsioon on eriti oluline linnade läheduses ja traditsioonilistes väljakujunenud puhkemajandusliku taristuga looduslikes puhkepiirkondades.

Lääne-Harju valla rohevõrgustiku puhkefunktsiooni mõjutab Tallinna lähedus, mistõttu on eriti valla põhjaosas vabaõhu puhkealade kasutajaid rohkesti. Harju maakonnaplaneering 2030+ tähistab Tallinna linna rohevõrgu piiri piki raudteed, kavandades raudteest põhja poole jäävatele rohealadele olulisemat puhkeotstarbelist kasutust. Tallinna rohevööndi rohevõrgustiku aladest jääb 15% Lääne-Harju valda (koos Pakri saartega 22%). Maakonnaplaneering annab suunise Tallinna rohevööndisse jäävate rohelise võrgustiku aladel kaaluda metsale majanduspiirangute rakendamist ja võimalusel vältida lageraiet.

Lk.14: Üldplaneeringu olemust arvestades võeti fookusesse rohevõrgustiku kui võimaliku vabaõhu puhkeala ruumiline kättesaadavus. Lähtekohaks võeti „Rohelvõrgustiku planeerimisjuhendis“ (Keskkonnaagentuur 2018) välja toodud suunised ja viidi läbi järgnevad sammud:

1) Asulates või nende vahetus läheduses asuvad rohealad (üldplaneeringu esialgse maakasutusplaani järgi kaitsemetsa, haljasala ja parkmetsa, puhke ja loodusliku haljasmaa alad) loeti potentsiaalseteks lähipuhkealadeks;

Lk.36: Mets ja raie

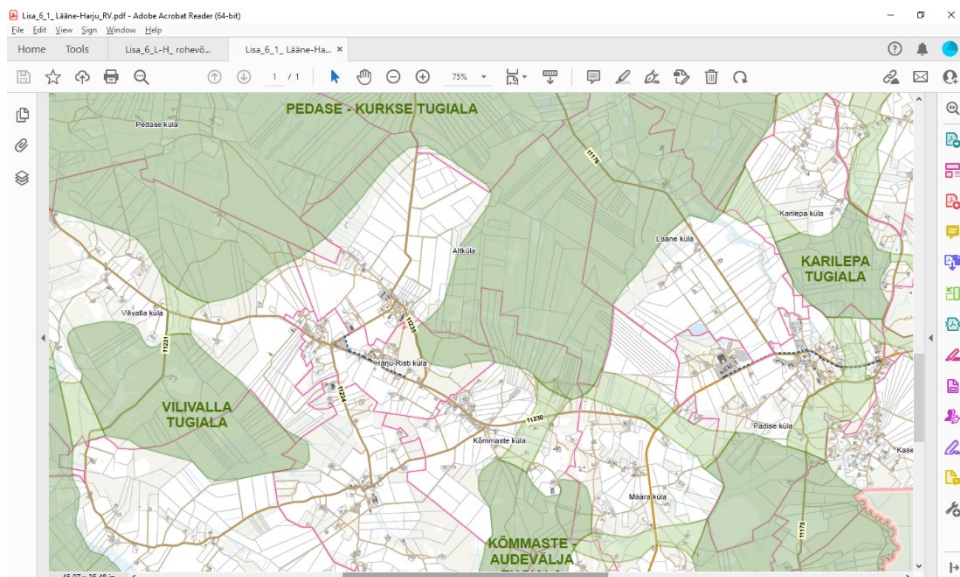
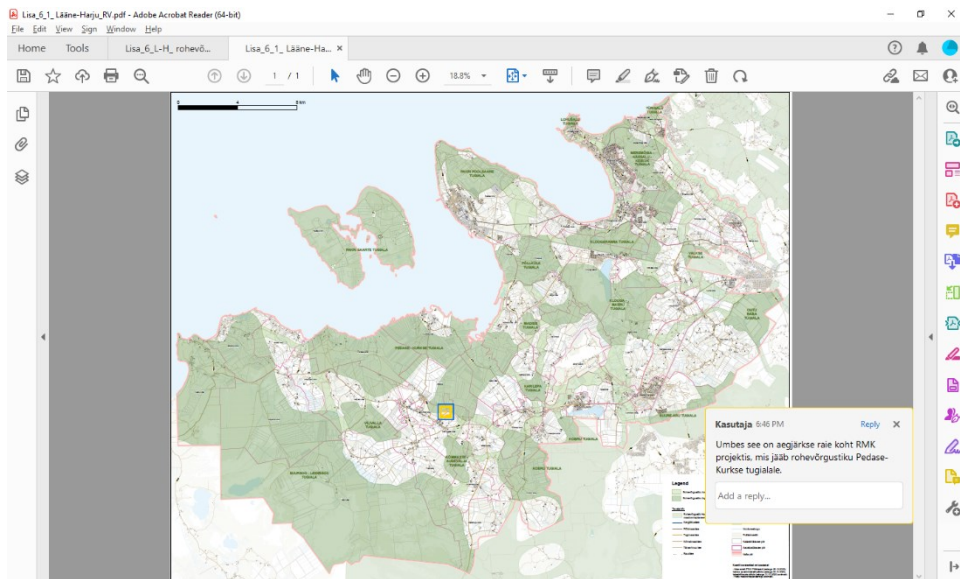
Metsaressursse tuleb kasutada säästlikult. Metsade majandamise (metsa uuendamise, kasvatamise, kasutamise ja metsakaitse) eesmärk on hoida ja suurendada metsi või teisi metsaalasid ja tõsta metsaressursside tootlikkust ning kvaliteeti. Metsa majandamine on säästev, kui on tagatud elustiku mitmekesisus, metsa tootlikkus, uuenemisvõime, elujõulisus ning ökoloogilisi, majanduslikke, sotsiaalseid ja kultuurilisi vajadusi rahuldav mitmekülgne metsakasutus.

Rohelvõrgustiku aladel on tegemist majandatava metsaga, kus metsa majandamine toimub vastavalt metsakorralduskavadele. Metsakorralduskavade koostamisel tuleb lähtuda printsiibist, et rohevõrgustiku aladele tuleb tagada võimalikult võrdses osas noorealist keskealist, küpset metsa. Täiendavad piirangud metsa majandamisele tulenevad seadusandlusest.

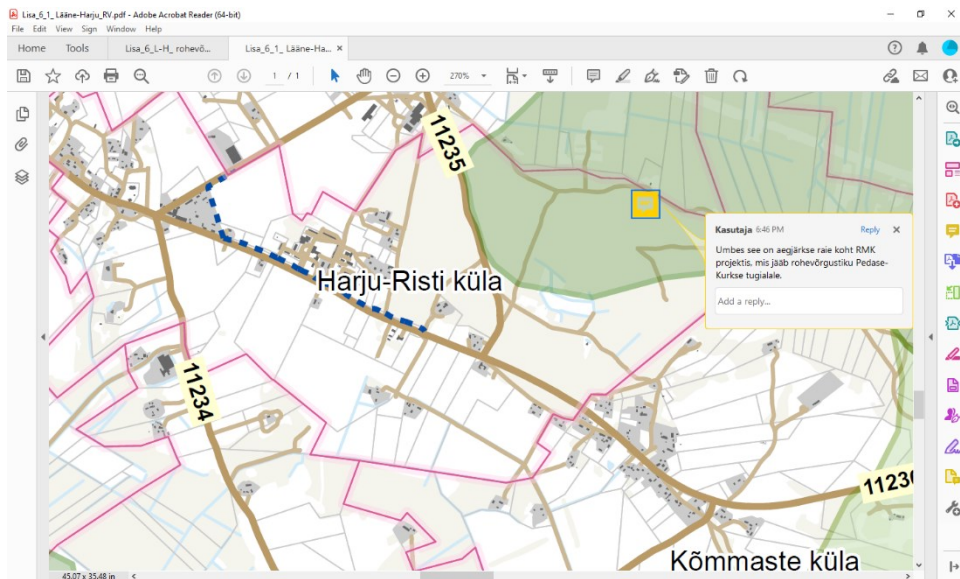
Rohelise võrgustiku koridoride aladel tuleb võimalusel vältida lageraiet. Lageraiet võib kavandada selliselt, et säilitatava metsakoridori laius oleks vähemalt 200 m.

Rohelise võrgustiku tugevdamiseks säilitatakse põllumaade vahel paiknevad metsaga kaetud alad, sest mets omab olulist tähtsust ökoloogilistes protsessides ning inimese kultuurilises taustas ja elulaadis.

Kaart rohevõrgustiku kohta (LISA_6_1_Lääne-Harju_RV):



Järgneval kaardil on kaartide võrdlemise teel leitav RMK poolt käsitletava KAH-ala kattuvus RV Pedase-Kurkse tugiala osaga ja kollane kommentaar näitab ühe plaanitud raie kohta seal:



KÜSIMUSED:

Kuidas on RMK-l juba kehtivaid metsateatise sel alal? (15.04.2023 seisuga)

MIKS on metsateatised varem võetud kui kava ja avalik arutelu?

Aegjärene raie metsateatis 50000574763 (31.08.2022). Kava projekt näeb osal eraldisel ette lageraiet, aga teisel eraldisel ei ole raiet üldse näha. Kas see tähendab, et aegjärene raie on juba teostatud?

Aegjärene raie metsateatised: 50000574765, 50000574767 ja 50000574769 (kõik 31.08.2023). Kas raiad on juba tehtud?

Harvendusraie metsateatised: 50000574777 ja 50000574779 on mõlemad kuupäevaga 31.08.2022. Nemad on ka projekti kaval, aga miks enne KAH ala määramist? RMK metsatööde kaardil on KAH-ala on määratud 26.01.2023.

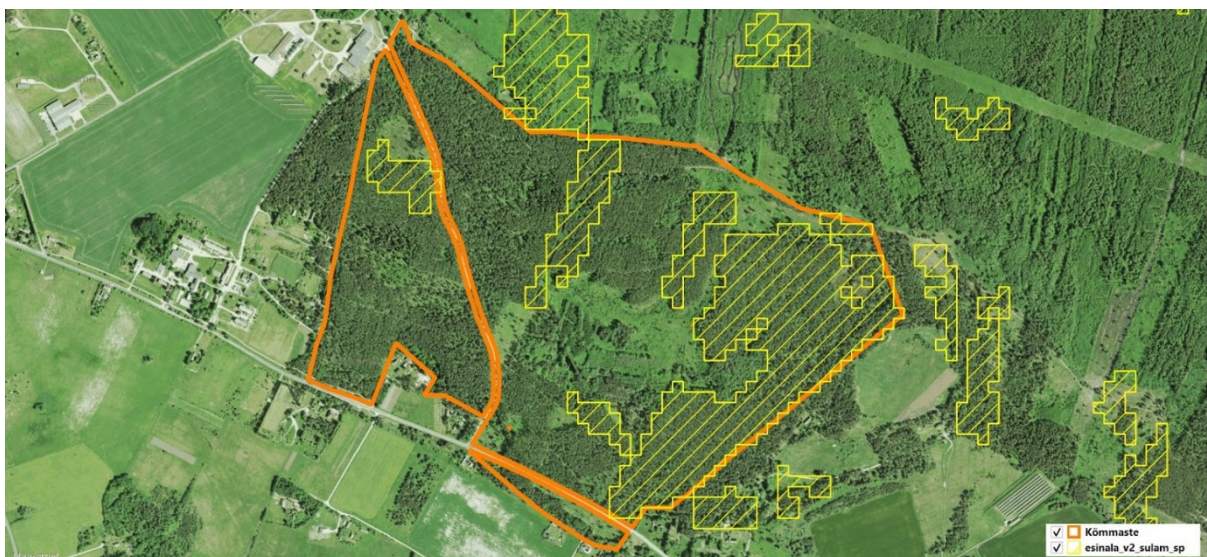
EELIS, seisuga 17.03.2023:

- Keskkonnaagentuur **Natura metsoelupaikade esinemisalad** (suure tõenäosusega et Natura metsoelupaik on olemas)

<https://adr.envir.ee/et/document.html?id=1bc1cdc2-7ab9-41a7-b098-274bb0f1d522>

Kas Natura elupaikade inventuur on seal tehtud?

- VEP: Kas inventuur on tehtud?
- loomad: Kas inventuur on tehtud?
- taimed: Kas inventuur on tehtud?
- seemned/samblikud: Kas inventuur on tehtud?



(Kaart ülalpoolne: kollased on Keskkonnaagentuuri tehtud "esinala_V2_sulam_sp" kaardikiht. Kui Keskkonnaagentuuri Natura metsaelupaikade esinemisalad on olemas, siis suure tõenäosusega on Natura metsaelupaik on olemas. Saab lugeda siit: <https://adr.envir.ee/et/document.html?id=1bc1cdc2-7ab9-41a7-b098-274bb0f1d522>)

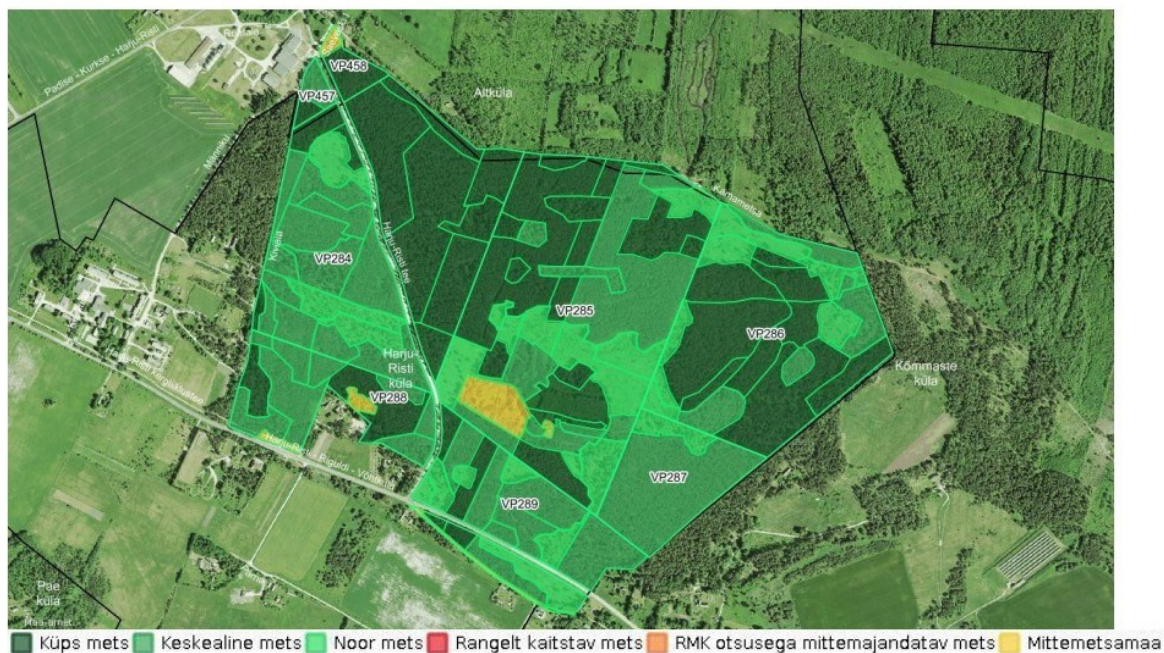
Projekt: **1,7 ha lageraie**, 1,4 ha aegjärgne raie, 1,7 ha häilraie.

Kirjelduse ja kava projekti vahel on **erinevused**:

- Kaart 1: **vanused (ja eraldised)** on palju muutunud.
- Kirjelduses metsade vanused on: vana 41,1%, kesk 42,7%, noor 16,2%
- Kava projekt: vanused on: vana **44,6%**, kesk 39,3%, noor 16,1%



Kaart 1. Kava koostamisega kõlmatud ala jagunemine vanuste ja majandamise kategooriate kaupa



Kaart 1. Ala metsade jagunemine vanuste ja majandamise kategooriate kaupa 2023 aastal.

4. Lisame mõned lingid ka meediast:

Eesti inimesed toetavad riigi tulundusmetsades püsimeetandust: <https://elfond.ee/mets/uuring-suurem-osa-eestimaalasi-toetab-riigimetsa-raiemahu-vahendamist-ja-pusimetsana-majandamist>

Eestimaa Looduse Fondi ekspertide ja teiste metsaekspertide hinnangul: **RMK ei majanda metsi säästlikult.**

METSASTATISTIKA UUED MUDELID: tagavara on 30 miljonit tihumeetrit seni arvatust väiksem, suremus aga mitme miljoni jagu suurem. Kas mets on ikka säästlikult majandatud? (ÕL 4.02.2023):

Euroopa üks tähtsamaid säästva metsanduse kriteeriume nõuab, et raiemaht oleks väiksem kui majandatavate metsade netojuurdekasv. Viimane tähendab juurdekasvu, millest on looduslik suremus maha lahutatud. Senine ametlik metsastatistika, mis keskkonnaministeerium saatis metsanduse arengukava raames ka riigikogule, näitab, et Eestis on see kriteerium täidetud.[...] Uue suremuse hinnangu valguses kipub vägisi välja paistma metsade mitesäästev majandamine.

Metsapoliitika alusandmestikud, nt SMI, ei ole kooskõlas teiste metsaandmestikega ja andmeid on püütud salastada Keskkonnaministeeriumi tasandil.

Euroopa Liidu Kohus vaeb Eesti metsade andmestikku (PM 27.08.2022):

Riiklikku statistilist metsainventeerimist (SMI) viib läbi keskkonnaministeeriumi haldusalasse kuuluv keskkonnaagentuur. SMI alusel hinnatakse Eesti metsi alates 1999. aastast, SMI-andmetel baseeruv statistika annab ka olulise sisendi Eesti metsa arengukava koostamisse ja raiemahu määramisse. Juba aastaid on looduskaitsetel kahtlus, et riik teeb metsastatistilisi andmeid käideldes sohki. Keskkonnaorganisatsioonide visa võitluse ja andmekaitseinspeksiooni toel on statistilise metsainventuuri (SMI) andmed avalikkusele suures osas kättesaadavaks saanud, kuid kuna selguse toomise asemel süvendas avaldatud teave hoopis kahtlusi, otsustati ülejäänud andmete kättesaamiseks riigi vastu kohtusse minna, sest riik keeldus nende väljaandmisest.

VESTLUSRING Kui palju siis Eestis metsa ikkagi on? (PM 9.06.2022):

SMI absoluutarve hakati käsitlema viimse instantsi tõena ja võtma nende alusel vastu metsapoliitilisi otsuseid. Asko Lõhmus: Kuna SMI kasutamine metsapoliitika tegemisel on järjest laialdasem, on vaja lahendada **ebakõlad SMI ja teiste andmestike vahel** – näiteks seesama Eesti metsade tagavara küsimus või küsimus, kus mida juurde kasvab.

Metsa tuleb majandada metsa kaitstes, milleks Metsaseadus ka võimaluse annab.

Soovime ettepanekutele vastuseid e-posti teel (lisaks võimalikele RMK kodulehel avaldatavatele vastuste kokkuvõttele).

Lugupidamisega

Riina Georg,

MTÜ Roheline Pärnumaa (üle-eestilise tegevusulatusega keskkonnaühendus) volitatud esindaja
rohelineparnumaa@gmail.com

Farištamo Eller,

Päästame Eesti Metsad MTÜ seaduslik esindaja
info@savetheforest.ee, faristamo@gmail.com